

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja upravljavstvu v tiskarni av. Cirila, koroške ulice, št. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 5 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Iz dež. zbora v Gradci.

Zadnje seje dež. zbora v Gradci so bile v preteklem tednu bolj zanimive, kakor druge poprej. Dež. glavar je v seji dne 19. novembra naznanil zboru, da je dobil pismo, ki ga ne zna ni on, ni kateri zapisnikar brati. Pooblaščen tolmač, prof. Hubad, še mu je le razodel, kaj da pomeni pismo — slov. interpelacija je poslanca dr. Dečko do c. kr. namestnika. Na to poslanec dr. Dečko prebere interpelacijo v slov. jeziku, poslanec Proboscht pa nje nemško prestavo. Dr. Dečko vpraša v njej ces. namestnika, ali mu je znano, da se od večih c. kr. okr. glavarstev ne odgovarja na slov. prošnje in sploh ne posluje slovenski in če ga je volja to razvado odpraviti.

Čudno je to, da se pri napravi, ki je iz in za ljudstvo, za vse, torej tudi za slovensko ljudstvo — v dež. zboru more prigoditi kaj takega t. j. da ne zna izmed vseh, kar jih stoji na čelu dež. zbora, nihče brati slovenski. Iz tega se vidi lahko, kaj da velja slov. ljudstvo pri tej gospôdi, kjer gre za pravice, drugače pa je že pri dolžnostih. Zatem se je vzprejel predlog poslanca Fürsta, naj se pregleda zemljišni davek in prevdarek za nj. Enako so vzprejeli predlog obč. odseka, naj se sme brez legalizovanja vpisati v zemljišno knjigo dolg ali pravica, ki ne preseže 100 gld. — Precej napeta je bila potem razprava o poročilu dež. odbora gledé na obč. in okr. posle dežele. Poslanec dr. Sernec je grajal to poročilo z ozirom na južnoštajarsko hranilnico, istotako poslanec dr. Dečko, dež. odbor je zagovarjal poslanec baron Berg jako mlačno, ces. namestnik baron Kübeck pa je povdarjal, da obstoji južnoštajarska hranilnica na podlagi postave.

Naj se opusté lovske karte brez plačila, za to je predlagal grof Kotulinsky posebno postavo, pa mu ni obveljalo, ampak se je naročilo, naj še celo stvar dež. odbor na novo prevdarja. Vzprejeli so na to predlog, da si na-

vzame dežela komisarja za vinarstvo in če treba še tudi tršovnikarjev. O deželni višji realki v Gradci in višji gimnaziji v Ljubnem ni bilo pritožbe, pač pa o dež. nižji gimnaziji na Ptui. Poslanec dr. Jurtela in M. Vošnjak sta razodela občno nezadovoljnost slov. ljudstva zoper tamošnjega ravnatelja, vendar pa je še imel poslanec dr. Starkel srca, da ga je zagovarjal in izrekel željo, naj ostane tudi naprej ta šola na dež. stroške, češ, da ostane tako — nemška.

Pri obravnavi stroškov gledé na ljudske šole se nemški konservativci podajo iz deželne hiše, slov. poslanci pa ostanejo ter razodejo želje svojih volilcev prav možato, izlasti gg. dr. Lipold in dr. Dečko, oba sta zoper dež. odbor, ki gleda le na to, da se v šolah nemčuri, manj pa mu je mar za pravo napredovanje. Brž, ko dobimo zapisnik, objavimo nju govor po njem na tanko, kolikor mogoče do besede.

V seji dne 20. novembra omenja poslanec Robič nekaterih neprilicnosti pri železnici in njenem redu ter predlaga, naj dež. odbor dela na to, da pripravi železnica zvezo vlakov v Mariboru tako, da bode bolj po volji prebivalcev. Poslanec M. Vošnjak je na to govoril o potrebi kmetijskih zbornic, enacih tem, ki že živé za trgovino. — Za šole plačuje dežela 1.313.800 fl., teh odpade na ljudske šole 910.546 fl. V tej seji ni bilo posebno živo, bolj pa je bilo potlej v seji dne 21. novembra. Ces. namestnik baron Kübeck je odgovoril na interpelacijo dr. Dečko gledé na slov. uradovanje pri c. kr. okr. glavarstvih. Kolikor je njemu znano, odpisuje se pri teh uradih po navadi vselej v redu, t. j. slovenski na slovenske uloge; ako pa se to ne izgodi vselej, hoče za naprej skrbeti, da se izgodi to vselej v redu. Gledé na žalostni dogodek v Rožnem dolu pri Mali nedelji pa misli g. ces. namestnik, da ga ni c. kr. okr. glavarstvo krivo, ampak drugi uzroki, najbolj nemirna kri vnetih mladeničev. Gledé na nemške pridige pri Šentilji v slov. goricah pa pravi baron Kübeck, da to ne spada v njegovo pod-

ročje, sicer pa je to že preč. knezoškofijstvo odredilo, ne da bi bilo čakalo še le na interpelacijo dr. Starkelna. Tu jo je torej g. doktor staknil in brž bode poslej pustil reči, ki ne skrbé ne njega ne — „barona“ Pistorja, nju vsaki je v tem pravi „nepriprav“.

O stavljenji novih železnic sta govorila poslanec dr. Kokoschinegg in M. Vošnjak za to, da se stavi brž ko brž železnica iz Celja skozi Velenje do Sp. Dravberka, če ne gre drugače, na podlagi postave z dne 11. februarija 1890. Blizo enako se sklene gledé na železnico iz Poličan v Konjice. Zatem je prišel na vrsto predlog poslanca Jermana, naj se prenapredi upravljalni red zbora v nekaterih rečéh in mu je predlog tudi obveljal, tokrat nekaj na korist slov. poslancem.

H koncu te seje še poroča posl. Sutter o dež. sadjarski in vinarski šoli v Mariboru in je pri tem poslanec M. Vošnjak grajal deželni odbor, da je nastavljal na tej šoli učitelja, ki ne zna jezika večine svojih učencev. V redu to pač ni, toda kaj skrbi to nemško gospódo v Gradcu! Če ni vse nemško, hej, kako vam je v nevarnosti država!

Družba sv. Cirila in Metoda.

(Dalje.)

Govoreč o svojih knjigah ne smemo zamolčati neljube zadeve, ki jo je nevednost ali pa zlobnost podtaknila naši družbi. V uradnih odlokih visokih c. kr. deželnih šolskih svetov se namreč nahaja kot od vis. c. kr. ministerstva za uk prepovedana knjižica, ki se naj izloči iz šolskih knjižnic, tudi „Tisočletnica Metodova“ kot izdana po naši družbi. Sam Bog si ga vedi, kako je to nastalo, ker brošura ima na svojem čelu naznanjeno, kdo jo je spisal in kdo jo izdal — izšla pa je še, predno je bila ustanovljena naša družba. Istotako pa je tudi vis. c. kr. deželni šolski svet koroški prepovedal sploh vse spise, ki jih izdaja naša družba, torej tudi „Životopisa Nj. Veličanstva presvetlega cesarja in njegovega praočeta Rudolfa Habsburškega“. V očigled temu je moralo vodstvo v spoštljivi spomenici vso zadevo pojasniti Nj. prevzvišenosti g. ministru za uk in bogočastje, katero je osebno blagovolil izročiti državni poslanec kanonik K. Klun. Slavna skupščina, lahko si mislite, odkod vse to izvira in s kakimi težočami se ima boriti vodstvo, da družba ne pride v zadrege. — Kdor take spise, kakoršne je vodstvo izdalo, smatra za nevarne slovenski mladini — on, če sicer razume slovensko — čitajoč noče razumevati slovenskih teženj, in če je rojen Slovenec — smelo trdimo — da ni več pravi Slovenec.

Mnogo podružnic je že več let zaporedoma prosilo podobe družbinih zavetnikov sv. Cirila

in Metoda, katere bi se delile o zborovanjih družbenikov in o raznih šolskih svečanostih mladini. Druge zopet so prosile primernih vsprejemnic za svoje člane, na katerih je razvidno, kedaj je kdo pristopil in kake vrste član da je.

V začetku smo kupovali nekake podobice, srednje umetniške cene, ter jih pošiljali dotičnim podružnicam, ker lastne bi dokaj stale. A slednjič se je vodstvo odločilo za vse družbenike napraviti podobice-vsprejemnice, tako, da je na prvi strani slika sv. bratov, na drugih pa molitev k našima apostoloma, izvleček pravil in prostor za vpis dotičnega člana. V teh dneh bi morale biti gotove pri češki tvrdki A. L. Koppe v Pragi. Teh vsprejemnic poslalo se bode podružnicam toliko, kolikor imajo članov, in kolikor jih bodo še potlej želele. Upati je, da se na ta način pospeši pristop novih članov in povišajo družbinski prispevki.

Neizprosna smrt zasekava britke rane, kakor slovenstvu sploh, tako posebej tudi naši družbi. Podpredsednika naše Žužemberske podružnice, župnika lgn. Vrančiča je pokosila smrt komaj da se je preselil na svoj novi dom v Kolovrat. Tajnika braslovške podružnice, Ivana Gabrščaka, iztrgala je prezgodaj iz srede delavnih rodoljubov. Občeslani Štefan Lapajne, podružnični prvomestnik in mestni župan v Idriji, čegar občina kot edina se nahaja med pokrovitelji naše družbe, preselil se je v večnost. V časih še le smrt odkrije, kako gorko da je kdo ljubil svoj narod, akopram ni stal iz raznih vzrokov kot burni bojevnik v prvi vrsti odličnih mož. Tak je bil dr. Lovro Čuček, c. in kr. polkovni zdravnik v pokoji, ki je preminol v Selnici ob Muri ob meji slovenske zemlje. V svoji oporoki je volil — proti izplačilu nekaterih legatov vso zapuščino družbi sv. Cirila in Metoda, kar je pa slavno c. kr. okrajno sodišče v Mariboru na levem Dr. br. naznanilo vodstvu z dopisom dd. 14. junija 1890. št. 8449. Da se čem prej dožene vsa obravnava, pooblastilo je vodstvo kot družbinega zastopnika notarja dr. Frana Radaja v Mariboru in kot nadzornika pohištva ter posestva župnika Matija Kelemina v Št. Ilju. Obravnava še ni končana, torej ne moremo obvestiti slavno skupščino o konečnem rezultatu. Istotako je mestno-deleg. sodišče v Gradcu dne 10. junija 1890, št. 14.560, javilo, da je družbi zapustil kape-lan Ivan Tikvič v Wundschuh-u 100 gld. Pokrovitelj Fran Kotnik, veleposestnik z Vrda pri Vrhniki, spomnil se je še v smrtni bolezni naše družbe ter jej, kakor je c. kr. deželno sodišče Ljubljansko dne 30. avgusta 1890, št. 6614, javilo, volil 500 gld. — Prvomestnik Konjiške podružnice dr. Dragotin Prus, preminol je v najlepših letih.

Da se kot kristjani oddolžimo tem in drugim nenaštetim že zamrlim rodoljubom, sklenilo